

Har man først fået fornemmelsen for at trække vejret under vand, og er blevet bidt af en gal dykker, er det ofte for livet. Men nogle gange spiller andre faktorer ind, og lægger en dæmper på dykningen. I hvert fald for en periode. Børn er nogle værre tidsrøvere, og en indirekte årsag til, at mange lægger finnerne på hylden. Nogle dykkere tager tråden op igen, når ungerne kan klare sig selv, eller flyver fra reden, og andre finder ud af at overføre glæden ved vand til børnene, og tager dem

hvor det hele sker. Men

kan man nogensinde komme på dykkeferie, hvis man har helt små børn?

Hjælp jeg har fået børn!

– Dykkeferie i fare?

ORGANISERING

- **Vælg et hotel med et husrev.** Så kan du kan forlade familien inden morgenmaden og være tilbage fra dykket næsten inden de har fået badetøjet på.
- **Orienterdig om lokale dykkercentre i god tid inden afrejsen.** Tjek med rejsearrangøren, og kontakt evt. flere centre hjemmefra. Det er surt, hvis det lokale center er lukket, når I ankommer, eller hotellet ikke udbyder dykning længere.
- **Gør det til en familieudflugt at vælge/afprøve dragter og udstyr.** Forklar børnene hvad hvert enkelt stykke grej er, så engagerer de sig i dine dyk.
- **Sæt dig ind i dykningen, når du ankommer.** Planlæg derefter hvilke dage det er bedst at tage af sted. En uge i varmen forsvinder hurtigt og chancer kan nemt forpasses.
- **Tagfamilien med på dagture.** Det giver mulighed for, at ægtefællen kan snorkle og børnene få én på opleveren, men skal afklares inden med dykkercenteret.
- **Fåtaget uv-billeder eller -video af dig under dykket.** Så kan børnene bedre forstå, hvad du laver.
- **Laven noget for noget-aftale med partneren.** Fx tre timers dykning mod tre timer i hotellets wellness-center.

En tur på en glasbundsbad er en god fællesoplevelse for familien. Husk en fiskeplade med navne på fiskene.

delene. Man skal huske sig selv på, at det er et hårdt slid at underholde små børn i mange timer af gangen, og hvis man som partner er alene om det på et fremmed sted, langt væk fra hjemmets trygge omgivelser, kan det blive direkte ulideligt. Dykningen på sådan en tur vil aldrig være hovedformålet, men en behagelig fritidsaktivitet, som skal passes ind efter familiens mønster. Start planlægningen med at få kortlagt hvilke ambitioner, du selv har for sådan en tur, og fortæl det til din partner. Gentag derefter processen, bare omvendt, og hør lidt på de krav din partner måtte have til sådan en tur. Netop dette punkt lyder banalt og burde være den mest oplagte sag i verden, men erfaringen er, at det netop er her, det går galt.

Hvis du gerne vil dykke i jeres fællesferie, må det naturligvis gælde for din partner, at han eller hun også skal have mulighed for at gøre nogle ting for sig selv. Mange mennesker har ikke nødvendigvis samme behov som du for at komme væk og udøve egne interesser, men har det helt fint med, at familien er samlet omkring poolen, eller er på en fælles shoppetur på det lokale marked. Det er derfor nemt at glemme at få betalt tilbage, på den konto der hedder "egotrip", men det er ikke desto mindre et meget vigtigt element i hele turen. Det behøver ikke være store arrangementer, som tager lige så langt tid som en dykketur, men det skal være noget særligt, som forkæler og som kan matche dine egne oplevelser. Listen over muligheder er lang. Det er blot at slå op i rejseudbyderens kataloger, eller gå en tur på hotellets hjemmeside. Men det kunne fx være en wellness-behandling. Man skal ikke glemme at elementet "byttehandel" er et vigtigt kort allerede i beslutningsfasen, når I starter med at diskutere mulighederne for at tage på familiedykkeferie. "Noget for noget" er nemt at forholde sig til for alle.

Destinationen

Før man starter med at overveje dykkeferien, er det naturligvis vigtigt at få defineret hvad ferie er. Hører din familie til dem, der nyder at pakke kassevognen med grej, kaste ungerne ind bagi og tage op og vandre i fjeldene? Eller er I mere til en tur sydpå, hvor det varme klima gør pakningen af kufferten til en leg? For de fleste mennesker er en tur sydpå det, de forbinder med ferie. Ægypten er et rigtig godt dykke- og ferieland, hvor det er nemt at kombinere kultur og undervandsaktiviteter. Men det kunne lige så godt været et middelhavsland, eller en af de mange spanske øer i Atlanterhavet. Skal det være realistisk at gennemføre en ferietur med mindre børn, må de fem timer i fly til Ægypten siges at være grænsen for hvad der er praktisk muligt. Hvis I er kommet så langt i jeres planlægning, at den ene part har accepteret at tage slæbet med ungerne ind

I dag er det muligt at begynde med dykning helt ned i otteårsalderen. Og har man leget vandfølingen ind i børnene fra begyndelsen, kan man endda opleve, at de finder stor glæde i en maske og snorkel længe før. Men der er også en tid fra barnet bliver født og op til fire-femårsalderen, hvor man kan glemme alt andet, end en tur i det opvarmede børnebassin. Og har man flere børn, kan man dermed forlænge den tid der går, inden man er klar til at tage hele familien med på en dykkeferie, hvor alle kan være aktive. Men hvis man ikke helt skal miste vandfølingen, er det vigtigt at komme af sted bare en gang imellem. Men det kan gå galt, når snakken i familien kommer ind på dykning og ferie i samme samtale. Ferien er hellig i børnefamilier, og det kan derfor være

ilde set, at den ene drager af sted på en egoferie, og efterlader børn og partner til sig selv. Men hvordan kombinerer man tingene? Er det ikke muligt at tage på en kombineret dykke- og familieferie? *Nej*, siger de fleste. *Jo*, siger jeg. Der er faktisk en del muligheder for at komme ud og boltre sig i bølgen blå, selv om hele familien er med. Det handler om planlægning og logistik, og en god del ærlighed.

Ærlighed

Inden man kaster sig ud i at overbevise sin partner om fortræffelighederne i en kombinationsferie, er det vigtigt, at man er realistisk over for sig selv. En ferie, hvor den ene part skal dykke, ligner på overfladen både en almindelig chartertur og en dykkerejse, men er ingen af

imellem, er det på tide at få sat dykningen i system. At dykke er altid en logistikmæssig udfordring. Der er også en reel tidsfaktor, som er vigtigt at tage højde for på en dykkeferie. Planlægger man en tur til de norske fjelde, vil det typisk være dykning i tørdragt, tungere udstyr og mere selv-håndtering, end på et dykkecenter i Middelhavet eller Ægypten. Her er logistikken overskuelig, især set ud fra det aspekt, at mange dykkecentre på de sydlige breddegrader har mere lokalt mandskab til at håndtere det praktiske. Skal man på en båd tur i syden, behøver man i de fleste tilfælde blot at møde op på båden, hvorefter man bliver serveret helt ud i vandet. Gør det nemt for jer selv ved at vælge et hotel, som har eget husrev. Hvis der også findes et lokalt dykkecenter lige om hjørnet, eller måske på hotellet, har du gjort dig selv en tjeneste. Det er af afgørende betydning at få undersøgt på forhånd, hvilke dykkemuligheder du har. Forestil dig, at du kan stå op et par timer før familien og sidde i udstyret en halv time efter, for derefter at være tilbage til morgenmaden? Eller tænk hvis du kunne tage af sted når junior bliver lagt i seng og skal sove sin middagslur eller du kunne tage et natdyk, når familien sover om aftenen? Det kan kun lade sig gøre hvis du bor tæt på dykningen. Det er igen vigtigt ikke at forsøge at bilde sin partner ind, at man kan være hurtigt tilbage, og at de knapt opdager man har været væk. Dykning tager tid, og det er ikke sjovt hvis man hele tiden sidder og har dårlig samvittighed over at være væk. Lav nogle aftaler, som du ved kan overholdes.

Rejsen

Rejsen med fly, masser af oppakning kombineret med et par unger er sjældent et hit, hvis man ikke er godt forberedt. Faktisk kan det hurtigt udvikle sig til lidt af et mareridt. Men der er mange ting, I kan gøre for at gøre det til en god oplevelse. Start med at få en rigtig god nattesov, så I er friske til rejsen. Især hvis flyet afgår tidligt om morgenen, snyder man ofte sig selv på netop dette punkt. Hvem har ikke stået og pakket i sidste øjeblik aftenen før? De fleste dykkere er vant til at tage deres eget udstyr med hjemmefra. I hvert fald det vigtigste, så som computer, regulator, maske og evt. vådragt. Overvej at nøjes med ABC-udstyret og computeren, og fyld så håndbagagen op med dvd-afspiller, legetøj, slik og overraskelser i stedet. Turen igennem lufthavnsterminalen er en prøvelse for enhver familie med små børn og du får brug for alle de kaniner du kan trække op ad hatten. Vådsvietter, snotpapir, skiftetøj og bamse, er naturligvis et must. Mange lufthavne er ved at få sig indrettet til at kunne håndtere logistikken, trods de nye mange terroregler, uden at der opstår lange og ulidelige køer, men ventetid er uundgåeligt. Det er me-

Selv om de mange timers leg foregår ved poolen, er det vigtigt at beskytte barnet for solen. En vådragt og en solhat er et must. Vådragten sikrer desuden børnene fra at blive kolde, når de leger i poolen.

get vigtigt, at I organiserer jer så I kan checke ind i rigtig god tid, da den mindste smule stress hos mor og far nemt kan få filmen til at knække. Det er både dumt og uværdigt at stå i en lufthavn med et bjerg af bagage, og råbe af sine børn. Husk at I er på ferie, og at det ikke er børnenes skyld. De vil helt sikkert komme til at kede sig, når I står og venter, så det er jeres ansvar at sikre god ro og orden. Gennemtænk hele indcheckningssituationen på forhånd, helt fra I forlader huset, til I parkerer ved lufthavnen og er steget om bord på flyet. Tænk på, at I ofte skal parkere langt væk fra terminalen, at I har meget bagage og at børnene ikke kan gå rundt i området uden at blive holdt i hånd, eller befinde sig i en klapvogn. Der er ikke mange ekstra hænder at give af.

Når I så er af sted!

Det er vidunderligt at rejse med børn. Børn bringer altid et smil frem hos folk man møder og kan man ikke tale om andet, kan man altid sludre lidt om sine børn. Især ved Middelhavet og i de arabiske lande har børn en helt særlig status. Du vil opleve, at folk du har mødt i lignende situationer uden stor kontakt, pludselig er imødekommende og gerne vil snakke og endda røre ved dine børn. Der er aldrig problemer omkring den form for kontakt, så længe børnene kan følge med og har det ok med det. Hvis dine børn er gamle nok til at du kan tale med dem, så prøv at forklare dem om de mennesker i møder. Husk at dine børn måske ikke

kender meget til fremmede kulturer, og at det kan være skræmmende for dem med alt den kontakt. Vær åbne og imødekommende, så får I store oplevelser.

Børn er uforudsigelige. Bedst som man står og har planlagt det hele, kan en lille ting som en manglende middagslur eller en dårlig mave ændre alt. De dårlige maver er faktisk noget, som skal lægges ind i enhver kalkulation, som en X-faktor. Man ved, at de kommer på et eller andet tidspunkt, men bare ikke hvornår. Det er en god idé altid orientere sig efter det nærmeste toilet, drikke masser af vand og spise sundt. Ethvert dykkecenter vil forstå hvis du aflyser på grund af sygdom i familien, men det kan være en god idé at få snakket med dem om det i forvejen. Det er ærgerligt hvis du er nødt til at brænde et depositum af på grund af en dårlig aftale, især hvis det viser sig, at I blot kunne have rykket en aftale til et andet tidspunkt.

Der skal en god psyke til at smutte fra det hele, når ungerne græder og har dårlig mave, og I ikke kan forlade hotellet. Igen handler det om, at planlægge den nemmest mulige dykning, så den samlede tid væk fra familien er kortest mulig.

Børnepasning

Mange store hoteller har børnepasning og børneklubber for de lidt ældre. Umiddelbart kunne det være en god idé at undersøge muligheden for at få et par timers forældrefri i løbet af ferien. Men har du små børn, er det dog sjældent

TIL BØRNENE

en reel mulighed. De færreste har lyst til at overlade den lille purk til en fremmed person i et fremmed land, og typisk kan barnet heller ikke tale med den voksne på grund af sprogforskellene. Sandsynligheden for, at der er en dansktalende babysitter er ikke stor, men hvis du har planer om at give det en chance, så tag kontakt til rejseselskabet. En helt anden og langt mere interessant vinkel er at medbringe egen babysitter i form af bedsteforældre, eller et andet familiemedlem. Alternativet er at tage et vennepar med, og hvis de har børn i samme aldersgruppe, er jeres lykke gjort. Netop muligheden for at tage venner eller familie med hjemmefra, er løsningen på mange problemer, da den ikke-dykkende partner dermed ikke vil opleve at skulle sidde alene på hotellet og vente.

Desuden skal man heller ikke udelukke, at der andre par med på flyet, som også har børn, og som skal bo på samme hotel. Børnefamilier benytter de samme faciliteter, og vil derfor helt naturligt mødes mange gange, og børnene vil ofte lege de samme steder. Tag hurtigt kontakt med hinanden, og se om børnene ikke kunne lege lidt sammen. Børn bliver hurtigt trygge ved legekammeraters forældre, og du vil opleve, at I kan aflaste hinanden ved at skiftes lidt til at kigge efter børnene.

At tage på dykkeferie med familien må siges at være et spørgsmål om temperament. Det kan sagtens lade sig gøre, men det kræver at man sænker sit dykkeambitionsniveau betragteligt, og laver sit hjemmearbejde ordentligt. Men mest af alt handler det om at være ærlig over for sig selv og sin partner, og være enige om hvad det er man er på vej til.

TAK TIL

Vi rejste med *Atlantisrejser* og boede på *Mövenpick Golf Resort i Sharm El Sheikh*
www.atlantisrejser.dk

Vi dykkede med:
SUBEX Divecenters i Sharm
www.subex.com
Colona Divecenter
www.colona.com
Werner Lau
www.wernerlau.com

Hvis man er lidt åben, er det nemt at finde legekammerater på ferien.

UNDER REJSEN

- **Vælg en destination inden for rimelig flyvetid fra Danmark.** Tre til fem timer er grænsen.
- **Lufthavsregler forbyder vand gennem sikkerhedsområdet.** Husk at forsyne jer igen inden I går om bord i flyet, da der godt kan gå langt tid inden serveringen starter
- **Køb børnevenlige sæder på forreste række, hvis du rejser med helt små børn.** Der er mere plads at gøre godt med.
- **Køb flygaver.** En lille pose med sjove dyr, en malebog eller en ny pixiebog til når der bliver krise fordi flyveturen er for kedelig.
- **Medbring computer eller dvd-afspiller.** Der vises sjældent børnefilm i flyet, så vis dem deres favoritfilm.
- **Medbring flyslik.** Giv børnene tyggegummi, karameller eller bolcher. Især under landing, hvor det godt kan gøre ondt i ørene på små børn.
- **Bed stewardessen om at vente med at servere din egen mad til ungerne er fodret af.** Ellers er der pludselig cola, frikadeller og sovs over alt.
- **Pak skiftetøj til både børn og voksne i håndbagagen.** Så er I forberedt på små og store uheld.
- **Bed rejsebureauet om et værelse i stueetagen.** Det kan være besværligt at skulle op og ned ad trapper med klapvogn og hele menageriet.
- **Klapvogn kan normalt medbringes gratis på flyet.** Køb evt. en billig paraplyklapvogn, der er lettere at få med ud og ind af taxaer og busser, og det gør ikke så meget, hvis den bliver hærget under transporten.

